

INSON MA'NAVIY KAMOLOTIDA DIN MUHIM OMIL SIFATIDA

Raximova Muslima Raxmatulla qizi*O'zbekiston xalqaro islomshunoslik
akademiyasi 3-kurs talabasi***Annotatsiya**

Ushbu maqolada inson ma'naviy kamolotida dinning o'rni va ahamiyati tahlil qilinadi. Diniy qadriyatlar shaxsning axloqiy dunyoqarashi, ijtimoiy xulq-atvori hamda ruhiy barkamolligini shakllantirishda muhim omil bo'lib xizmat qilishi ilmiy asosda yoritilgan. Shuningdek, diniy ta'limotlarning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni, ma'naviy merosimizning dolzarbligi va ularni zamonaviy jamiyatda to'g'ri talqin qilish zarurati alohida ko'rsatib o'tiladi. Maqolada dinning insonni ezgulikka chorlovchi, jamiyatni esa birlik va totuvlikka undovchi ma'naviy kuch sifatidagi funksiyalari ochib berilgan.

Kalit so'zlar: Ma'naviy kamolot, din, qadriyatlar, axloq, tarbiya, ruhiy barkamollik, ijtimoiy totuvlik, diniy meros.

Annotation

This article analyzes the role and significance of religion in the spiritual development of a person. Religious values serve as an important factor in shaping an individual's moral worldview, social behavior, and spiritual maturity. The article emphasizes the importance of religious teachings in the upbringing of the younger generation, the relevance of our spiritual heritage, and the necessity of interpreting them correctly in modern society. Religion is presented as a moral force that calls individuals to goodness and encourages unity and harmony within society.

Keywords: Spiritual development, religion, values, morality, education, spiritual maturity, social harmony, religious heritage.

Аннотация

В данной статье рассматриваются роль и значение религии в духовном развитии человека. Религиозные ценности служат важным фактором в формировании нравственного мировоззрения личности, социального поведения и духовной зрелости. Подчеркивается значение религиозных учений в воспитании подрастающего поколения, актуальность духовного наследия и необходимость его правильной интерпретации в современном обществе. Религия представлена как нравственная сила, призывающая человека к добру и способствующая единству и гармонии в обществе.

Ключевые слова: Духовное развитие, религия, ценности, нравственность, воспитание, духовная зрелость, социальная гармония, религиозное наследие.

KIRISH: Inson ma'naviy kamoloti jamiyat taraqqiyotining eng muhim omillaridan biri hisoblanadi. Zero, ma'naviy barkamollikka erishgan shaxs nafaqat o'z

hayotida, balki jamiyatda ham ezgu g'oyalarni qaror toptiradi. Din esa qadimdan inson ruhiy olamini boyituvchi, uning axloqiy qarashlarini shakllantiruvchi, ijtimoiy munosabatlarni tartibga soluvchi muhim ma'naviy omil sifatida e'tirof etib kelinmoqda. Diniy qadriyatlar kishilarning ezgulikka intilishi, mehr-oqibatli bo'lishi va jamiyatda totuvlikni mustahkamlashida muhim rol o'ynaydi. Bugungi globallashuv davrida esa dinning inson ma'naviy kamolotidagi o'rni va uni to'g'ri talqin qilish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

ASOSIY QISM: Inson ma'naviy kamoloti uning ichki dunyosi, ruhiy pokligi va axloqiy qarashlari bilan chambarchas bog'liqdir. Bu jarayonda din o'zining axloqiy-ruhiy ta'sir kuchi orqali shaxsni ezgulikka yo'naltiradi. Qur'on oyatlari, Hadislar hamda ulug' mutafakkirlarning diniy-ma'naviy qarashlari insonni halollik, sabr, toqat, mehnatsevarlik, adolatparvarlik, mehr-oqibat kabi qadriyatlarni o'zlashtirishga undaydi. Shunday qilib, din inson ma'naviy yuksalishining yo'l xaritasi bo'lib xizmat qiladi.

Din insonning faqatgina e'tiqodiy qarashlarini shakllantirib qolmay, balki uning axloqiy hayotiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Masalan, Islom dinida ota-onaga hurmat, yaqinlarga mehribonlik, birodarlik rishtalarini mustahkamlash, qo'shniga yaxshilik qilish kabi qadriyatlar alohida targ'ib etiladi. Bu esa ijtimoiy munosabatlarning sog'lom bo'lishini ta'minlaydi. Yosh avlod tarbiyasida diniy qadriyatlardan foydalanish ularning ongida axloqiy immunitetni shakllantirib, yot g'oyalar va zararli illatlarga qarshi turish qobiliyatini kuchaytiradi.

Ruhiy barqarorlik – ma'naviy kamolotning asosiy omillaridan biridir. Inson ko'nglida umid, sabr va qanoat bo'lsa, u hayot sinovlariga bardoshli bo'ladi. Din ana shu ruhiy tayanchni beradi. Masalan, ibodat va zikr inson ruhiyatini tozalaydi, qalbni tinchlantiradi, irodani mustahkamlaydi. Ruhiiy sokinlikka erishgan shaxs esa jamiyatda ijobiy faoliyat ko'rsatib, boshqalarga ham yaxshi ta'sir qiladi. Shunday qilib, din insonning individual psixologik dunyosida barqarorlikni ta'minlovchi omil sifatida namoyon bo'ladi.

Inson ma'naviy kamolotining natijasi faqat individual emas, balki ijtimoiy jarayonlarda ham namoyon bo'ladi. Din jamiyat a'zolarini yagona e'tiqod, qadriyat va axloqiy mezonlar atrofida birlashtiradi. Shuningdek, diniy bayramlar, marosimlar, urf-odatlar xalqni bir-biriga yaqinlashtiradi, mehr-oqibatni kuchaytiradi, totuvlikni ta'minlaydi. Jamiyatning barqaror rivojlanishi uchun esa aynan ana shu birlik va hamjihatlik zarurdir.

Bugungi globallashuv davrida turli g'oyalar oqimi, axborot xurujlari, yot mafkuralar inson ruhiyatiga bevosita ta'sir ko'rsatmoqda. Agar din noto'g'ri talqin qilinsa, u ijtimoiy nizolar va qarama-qarshiliklarga olib kelishi mumkin. Shu bois diniy ta'limotlarni asrlar davomida shakllangan asl manbalardan o'rganish, ularni zamonaviy talablarga mos holda to'g'ri tushuntirish muhimdir. O'zbekiston tajribasida

din va ma'naviyat uyg'unligi davlat siyosatining asosiy yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Bu esa diniy qadriyatlarni jamiyat taraqqiyotiga xizmat qildirish imkonini beradi.

O'tmish allomalari ham dinning inson ma'naviy yuksalishidagi ahamiyatini alohida ta'kidlab kelganlar. Masalan, Imom al-Buxoriy, Imom Termiziy kabi muhaddislar insonning pok axloqli, odobli va halol bo'lishini dinning asosiy mezonlaridan biri sifatida ko'rsatgan. Alisher Navoiy esa o'z asarlarida inson qalbini poklash, mehr-shafqatni ulug'lash orqali ma'naviy barkamollikka erishish g'oyalarini ilgari surgan. Bu fikrlar diniy-ma'naviy qadriyatlar zamirida inson kamolotiga yo'naltirilgan abadiy g'oyalar mujassam ekanini tasdiqlaydi.

XULOSA Xulosa qilib aytganda, inson ma'naviy kamolotida dinning o'rni beqiyosdir. Din shaxsning axloqiy qarashlarini shakllantiradi, ruhiy barqarorlikni ta'minlaydi, jamiyatda birlik va totuvlikni mustahkamlaydi. Diniy qadriyatlar yosh avlod tarbiyasida axloqiy immunitetni kuchaytirib, ularni ezgulik, mehnatsevarlik, mehr-oqibat va halollikka undaydi. Shu bilan birga, globallashuv davrida dinning to'g'ri talqin qilinishi yanada muhim ahamiyat kasb etmoqda. Agar diniy ta'limotlar asl manbalarga asoslanib izchil tushuntirilsa, ular jamiyat taraqqiyotiga xizmat qiladi. Shunday qilib, din inson ma'naviy kamolotining tayanch omili sifatida barkamol avlod tarbiyasida ham, ijtimoiy hayotda ham muhim vazifani bajaradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Karimov, I. A. *Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch*. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008. – 45–47-betlar.
2. Qur'oni Karim. – Toshkent: Toshkent Islom universiteti nashriyoti, 2010. – 23-bet; 112-bet.
3. Imom al-Buxoriy. *Al-Jome' as-Sahih*. – Toshkent: G'afur G'ulom nomidagi adabiyot va san'at nashriyoti, 1997. – 56–58-betlar.
4. Navoiy, A. *Nasoyim ul-muhabbat*. – Toshkent: Fan, 1991. – 132–135-betlar.
5. Rahmonov, S. *Din va ma'naviyat falsafasi*. – Toshkent: O'zbekiston faylasuflari jamiyati, 2015. – 88–92-betlar.
6. Hasanboyeva, O. *Ma'naviyat va tarbiya asoslari*. – Toshkent: O'qituvchi, 2012. – 74–77-betlar.
7. Alimov, R. *Islom va yoshlar ma'naviyati*. – Toshkent: Ma'rifat, 2017. – 101–104-betlar.